

SKRIVELSE

2021-06-04

Kultur- och demokratiminister
Amanda Lind

Behov av särskilda satsningar för att säkerställa scenkonstens kompetensförsörjning efter pandemin

Inledning

Regeringen har nyligen aviserat en planering för av samhällets successiva öppnande och vi ser äntligen fram emot att scenerna åter kan ta emot publik i salongerna och på andra spelplatser. Svensk Scenkonst och Fackförbundet Scen & Film välkomnar dessa besked men ser att pandemins skadeverkningar kan ge långsiktiga effekter som måste mötas med särskilda och riktade insatser.

Det är nu mer än ett år sedan restriktionerna mot allmänna sammankomster och offentliga tillställningar i praktiken tvingade scenkonstbranschen till kraftiga inskränkningar i verksamheterna. Situationen har bidragit till att yrkesverksamma med spetskompetens har sökt försörjning i andra branscher. Studenter och nyutexaminerade har haft begränsade möjligheter att utveckla sina nya färdigheter och riskerar att aldrig komma in på arbetsmarknaden.

Mot denna bakgrund kan fler statliga åtgärder krävas för att undvika en kostsam och bestående kompetensbrist inom scenkonsten samt att stimulera till en snabb och kraftfull återstart.

Risk för bestående kompetensbrist

Scenkonstområdet består till stor del av frilansare och många yrkesverksamma inom såväl tekniska som konstnärliga yrken stod redan tidigt under pandemin utan uppdrag. De har sökt sig till andra branscher för att få temporär försörjning, men nu har över ett år passerat och det finns en uppenbar risk för att en stor del av dessa personer inte återvänder till scenkonsten.

Pandemins effekter kan också leda till långsiktiga problem med återväxten. Många nyexaminerade inom dans, teater och musik har nu svårt att få ett första arbete. Studerande vittnar om svårigheter att utvecklas i önskad takt när undervisningen sker på distans och praktikmöjligheter har uteblivit. Svårigheten att etablera sig på arbetsmarknaden ökar risken för att dessa grupper påbörjar karriärer i andra branscher, väljer att byta utbildning under pågående studier eller omskolar sig direkt efter sin konstnärliga examen.

I en medlemsundersökning genomförd av Svensk Scenkonst instämmer samtliga respondenter helt eller delvis i att det finns en risk för att yrkesverksamma lämnar branschen permanent. Statistik från SCB visar att antalet sysselsatta inom näringarna för kultur, nöje och

fritid minskade med cirka tio procent under 2020. Siffror från Svensk Scenkonst bekräftar den situationen, där antalet anställda bland medlemmarna har minskat med 22 procent och antalet årsverken med 8 procent. I en nyligen genomförd enkät hos Scen & Film uppger ca 20 procent av de konstnärligt verksamma inom scenkonstområdet att de funderar över att lämna branschen.

Scenkonst är en mycket kompetensintensiv bransch. Utan kvalificerade konstnärer och tekniker är det omöjligt för arrangörer och producenter att genomföra produktioner på hög konstnärlig nivå. Utanför storstadsregionerna är verksamheterna särskilt sårbara i detta avseende eftersom arbetsmarknaden är mindre och det finns färre yrkesverksamma inom scenkonstområdet.

Förslag till åtgärder

Svensk Scenkonst och Fackförbundet Scen & Film ser behov av flera åtgärder på kort och lång sikt för att motverka risken för kompetensbrist.

För att behålla nyckelkompetenser skulle en *tillfällig förstärkning till scenkonstallianserna* kunna möjliggöra en utökad och breddad verksamhet som både tar sikte på nyexaminerade skådespelare samt undersöker möjligheterna att nå andra yrkesgrupper under en försöksperiod.

Medel till *kompetensutvecklingsinsatser* skulle stärka anställningsbarheten inom områden som möter scenkonstens behov. Utförare av dessa insatser kan finnas bland konstnärliga högskolor samt scenkonstallianserna och andra strukturer inom eller nära branschen.

En *riktad insats mot nyutexaminerade scenkonstnärer* inom alliansstrukturerna skulle skapa ökad trygghet, möjlighet till nätverksbyggande och andra komponenter för de som just ger sig ut på arbetsmarknaden och som på grund av pandemin inte givits de förutsättningar som krävs för att inleda en karriär i branschen.

För en kraftfull återstart behöver scenkonstverksamheterna resurser att anställa och planera framåt. *Förstärkta produktionsmedel, riktade mot anställningar av frilansande medarbetare*, skulle bidra till robusta produktionsförutsättningar för större och mindre aktörer inom scenkonsten i hela landet.

Avslutning

Det finns en överhängande risk för att hela branschens kompetensförsörjning skadas allvarligt om inte ett samlat grepp tas i närtid. Uteblivna arbetstillfällen utgör också ett direkt hinder i vårt arbete med att bredda rekryteringen på och bakom scenerna. Det måste vara möjligt att söka sig ett yrkesliv inom konsten och kulturen oavsett socioekonomisk bakgrund.

Under pandemiåret har branschens aktörer och arbetsmarknadens parter gemensamt arbetat för att hitta hållbara lösningar för den akuta krisen. Det har bestått av särskilda avtal och överenskommelser inom de strukturer där vi har möjlighet att påverka. I nästa steg behövs dock resurser för att komma vidare och ta vara på de erfarenheter som pandemin givit för att genomföra konkreta och riktade insatser. Det är viktigt att identifiera verksamheter som på olika sätt kan bidra och ställa sitt kunnande och sin kreativitet till förfogande för att stötta scenkonstområdet att komma tillbaka med full kraft.

Genom samtal och samverkan har vi utvecklat flera konkreta idéer och förslag till åtgärder som vi gärna presenterar vid ett gemensamt möte.

SVENSK SCENKONST

FACKFÖRBUNDET
SCEN & FILM

Mikael Brännvall
VD

Mika Romanus
Förbundsdirektör